

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument ze zasedání

A7-0025/2013

30. 1. 2013

ZPRÁVA

o ohrožení zdraví při práci v souvislosti s azbestem a výhledech na odstranění veškerého použitého azbestu
(2012/2065(INI))

Výbor pro zaměstnanost a sociální věci

Zpravodaj: Stephen Hughes

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
STANOVISKO VÝBORU PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, VEŘEJNÉ ZDRAVÍ A BEZPEČNOST POTRAVIN	16
VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU	20

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o ohrožení zdraví při práci v souvislosti s azbestem a výhledech na odstranění veškerého použitého azbestu (2012/2065(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o Evropské unii, a zejména na preambuli a články 3 a 6 této smlouvy,
- s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na články 6, 9, 151, 153, 156 a 168 této smlouvy,
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie, a zejména na články 1, 3, 6, 31, 37 a 35 této listiny¹,
- s ohledem na usnesení Mezinárodní organizace práce ze dne 1. června 2006 o azbestu,
- s ohledem na úmluvu Mezinárodní organizace práce ze dne 16. června 1989 o bezpečnosti při používání azbestu,
- s ohledem na prohlášení WHO o azbestu,
- s ohledem na Prohlášení o ochraně pracovníků, které bylo přijato na konferenci o azbestu v Drážďanech (2003),
- s ohledem na usnesení Rady ze dne 29. června 1978 o akčním programu Evropských společenství pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, a zejména na článek 4²,
- s ohledem na směrnici Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci (dále jen „rámcová směrnice“)³,
- s ohledem na směrnici Rady 92/57/EHS ze dne 24. června 1992 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví na dočasných nebo mobilních staveništích⁴,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/148/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí azbestu při práci⁵,
- s ohledem na doporučení Komise 90/326/EHS členským státům ze dne 22. května 1990

¹ Úř. věst. C 303, 14.12.2007, s. 1.

² Rozvíjet preventivní a ochranná opatření týkající se látek, které byly uznány za karcinogenní, stanovením expozičních limitů, požadavků na odběr vzorků, metod měření a uspokojivých hygienických podmínek na pracovišti a v případě potřeby vymezením zákazů.

³ Úř. věst. L 183, 29.6.1989, s. 1.

⁴ Úř. věst. L 245, 26.8.1992, s. 6.

⁵ Úř. věst. L 330, 16.12.2009, s. 28.

o přijetí evropského seznamu nemocí z povolání¹,

- s ohledem na sdělení Komise nazvané „Zlepšení kvality a produktivity práce: strategie Společenství pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci na období 2007–2012“ (KOM(2007)0062),
- s ohledem na pracovní dokument útvarů Evropské komise ze dne 24. dubna 2011 nazvaný „Přezkum evropské strategie pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci na období 2007–2012 v polovině období“ (SEK(2011)0547),
- s ohledem na své usnesení ze dne 15. ledna 2008 o strategii Společenství pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci na období 2007–2012²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 7. května 2009 o návrhu nařízení Komise, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH), pokud jde o přílohu XVII³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 15. prosince 2011 o přezkumu evropské strategie pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci na období 2007–2012 v polovině období⁴,
- s ohledem na zprávu Výboru vrchních inspektorů práce (SLIC) o Evropské kampani o azbestu (2006),
- s ohledem na zprávu WHO „Zdravé životní prostředí jako prevence vzniku onemocnění – o nezbytnosti opatření proti chemickým látkám, které představují závažný problém z hlediska veřejného zdraví“⁵,
- s ohledem na svazek 100C monografií Mezinárodní agentury pro výzkum rakoviny (IARC) nazvaný „Arzén, kovy, vlákna a prach – přezkum humánních karcinogenů“ (2012)⁶,
- s ohledem na prohlášení Mezinárodní komise pro ochranu zdraví při práci (ICOH) „Celosvětový zákaz azbestu a vymýcení nemocí, které souvisejí s azbestem“⁷,
- s ohledem na publikaci Komise „Informativní přehled nemocí z povolání – návod pro stanovení diagnózy“ (2009)⁸,
- s ohledem na analytickou zprávu organizace Eurogip 24/E (duben 2006) nazvanou „Nemoci z povolání související s azbestem v Evropě: uznávání – statistika – konkrétní

¹ Úř. věst. L 160, 26.6.1990, s. 39.

² Úř. věst. C 41 E, 19.2.2009, s. 14.

³ Úř. věst. C 212 E, 5.8.2010, s. 106.

⁴ Přijaté texty, P7_TA(2011)0589.

⁵ http://www.who.int/ipcs/features/10chemicals_en.pdf

⁶ <http://monographs.iarc.fr/ENG/Monographs/vol100C/mono100C.pdf>

⁷ http://www.icohweb.org/site_new/multimedia/news/pdf/ICOH%20Statement%20on%20global%20asbestos%20ban.pdf

⁸ <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=3155&langId=en>

systémy“¹,

- s ohledem na zprávu organizace Eurogip 08-E (srpen 2004) nazvanou „Náklady na nemoci z povolání v Evropě a jejich financování“²,
 - s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro zaměstnanost a sociální věci a stanovisko Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (A7-0025/2013),
- A. vzhledem k tomu, že všechny druhy azbestu jsou nebezpečné a jejich nebezpečný vliv je doložen a je předmětem regulace; vzhledem k tomu, že většina škodlivých zdravotních účinků vdechnutých azbestových vláken se projeví až desítky let po expozici;
- B. vzhledem k tomu, že již v roce 1977 došla skupina odborníků pověřených Evropskou komisí k závěru, že „neexistuje žádný hypotetický důkaz prahové hodnoty expozice, pod níž nedochází k výskytu rakoviny. Bezpečná míra expozice pro azbest nebyla stanovena“, vzhledem k tomu, že toto stanovisko potvrdily v průběhu let všechny významné vědecké poradní orgány, a vzhledem k tomu, že soudy obecně uznávají, že není známa prahová hodnota expozice, pod níž azbest nepředstavuje riziko rakoviny;
- C. vzhledem k tomu, že směrnice 1999/77/ES uvádí, že „dosud nebyla stanovena žádná úroveň expozice, pod níž chrysotilový azbest nevykazuje karcinogenní riziko“ a že „účinný způsob ochrany lidského zdraví je zákaz používání vláken chrysotilového azbestu a výrobků, které je obsahují“;
- D. vzhledem k tomu, že u obyvatel, kteří byli vystaveni velmi nízké míře kontaktu s azbestovými vlákny včetně vláken chrysotilu, bylo zjištěno zvýšené riziko vzniku rakoviny;
- E. vzhledem k tomu, že odvážení azbestového odpadu na skládky se nejeví jako nejbezpečnější způsob, jak definitivně ukončit uvolňování azbestových vláken do životního prostředí (zejména do vzduchu a podzemních vod), a vzhledem k tomu, že by proto bylo daleko vhodnější dát přednost zařízením na inertizaci azbestu;
- F. vzhledem k tomu, že vytváření skládek azbestového odpadu je pouze dočasným řešením problému, který je tímto způsobem přenechán k řešení budoucím generacím, protože azbestová vlákna jsou v čase prakticky nezničitelná;
- G. vzhledem k tomu, že i přes zákaz používání se azbest stále vyskytuje v mnoha plavidlech, vlacích, strojích, bunkrech, tunelech, chodbách, potrubích ve veřejných i soukromých vodovodních sítích a zejména budovách, včetně mnoha veřejných i soukromých budov;
- H. vzhledem k tomu, že i přes tento zákaz není možné při stávajícím dozoru nad trhem zajistit, že azbest nebude na evropský trh dovážen;
- I. vzhledem k tomu, že mnoho členských států poskytuje odborné školení pracovníkům

¹ <http://www.eurogip.fr/en/docs/EUROGIP-24E-AsbestosOccDiseases.pdf>

² http://www.europeanforum.org/pdf/Eurogip-08_E-cost.pdf

provádějícím demolicí nebo stavebním dělníkům, údržbářům a dalším pracovníkům, kteří se podílejí na odstraňování materiálů obsahujících azbest;

- J. vzhledem k tomu, že mnoho pracovníků je při práci vystaveno působení azbestu, především v odvětví údržby a dekontaminace;
- K. vzhledem k tomu, že cílem by mělo být vytváření pracovních míst a poskytování pracovních podmínek, které podporují zdraví a duševní pohodu jednotlivců a potažmo i sociální pokrok jako výsledek jejich práce;
- L. vzhledem k tomu, že tento problém má kromě lidského rozměru nedostatečné bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti nepříznivý dopad také na ekonomiku; přesněji řečeno jsou problémy související s bezpečností a ochranou zdraví při práci překážkou pro růst a konkurenceschopnost a současně způsobují neúměrný nárůst nákladů na sociální zabezpečení;
- M. vzhledem k tomu, že mladší pracovníci a stavební dělníci při provádění renovačních prací nebo demolic azbest v budovách vždy nerozpoznají, a to zejména v mnoha členských státech, ve kterých již dlouhou dobu platí zákaz používání azbestu;
- N. vzhledem k tomu, že mnoho materiálů obsahujících azbest bylo odstraněno, zataveno nebo zapouzdřeno a že mnohé podniky a vlastníci budov mají velmi přesně zdokumentováno, z jakých míst má být azbest odstraněn;
- O. vzhledem k tomu, že odstraňování materiálů obsahujících azbest z budov představuje pro jejich vlastníky zejména v méně hospodářsky rozvinutých členských státech a ve venkovských oblastech finanční zátěž, a proto by se mu mělo i nadále dostávat na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU aktivní podpory;
- P. vzhledem k tomu, že materiály obsahující azbest mají životní cyklus obvykle 30 až 50 let; vzhledem k tomu, že to bude do budoucna znamenat nárůst renovačních a stavebních projektů, a tudíž i zvýšení počtu pracovníků vystavených působení azbestu;
- Q. vzhledem k tomu, že úspěšnost předpisů upravujících problematiku azbestu v členských státech je omezená v důsledku nedostatečných znalostí o výskytu materiálů obsahujících azbest a souvisejících rizicích a také v důsledku nedostatečné odborné přípravy a kvalifikace stavebních dělníků a pracovníků údržby včetně stavebních profesí, v jejichž rámci přijdou pracovníci do styku s azbestem jen výjimečně;
- R. vzhledem k tomu, že místní společenství postrádají zkušenosti a mají závažné nedostatky v plnění úkolů souvisejících s prevencí, dohledem a prosazováním, které jsou často příliš roztržité;
- S. vzhledem k tomu, že materiály obsahující azbest se často vyskytují na skrytých nebo neznámých místech a znalost o tom, kde tato místa jsou, se s postupem času rychle vytrácí;
- T. vzhledem k tomu, že povinný audit výskytu azbestu v budovách, lodích, vlacích, strojích, bunkrech, tunelech, chodbách, potrubích ve veřejných i soukromých vodovodních sítích

a na skládkách by vnitrostátním, regionálním a evropským programům odstranění azbestu poskytl solidní informační bázi;

- U. vzhledem k tomu, že EU vypracovala ambiciózní politiku energetické účinnosti a že se očekává, že přepracované znění směrnice o energetické účinnosti v jednotlivých členských státech určí dlouhodobou strategii renovace budov, ale tato politika není spojena se strategiemi odstraňování azbestu;
- V. vzhledem k tomu, že nejistota o tom, zda se v konkrétních budovách nachází azbest nebo zda byl zapouzdřen či odstraněn, může vést ke konfliktu mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, a vzhledem k tomu, že předem získané poznatky o výskytu azbestu umožní zajistit mnohem bezpečnější pracovní podmínky, zejména při renovaci;
- W. vzhledem k tomu, že v souladu se směrnicí 92/57/EHS¹ musí být v místech, kde dochází k nebezpečným situacím, zajištěna možnost uložit pracovní oděvy odděleně od vlastního oblečení a osobních věcí pracovníků;
- X. vzhledem k tomu, že zapouzdření nebo zatavení materiálů obsahujících azbest by mělo být povoleno pouze tehdy, pokud budou tyto materiály náležitě vybaveny výstražným označením;
- Y. vzhledem k tomu, že tři členské státy dosud povolují, aby kyvety pro elektrolýzu obsahovaly azbestová vlákna, i když existují jiná technická řešení, která se úspěšně používají v ostatních zemích;
- Z. vzhledem k tomu, že mezi jednotlivými členskými státy dosud existují nepřijatelné rozdíly, pokud jde o to, které nemoci související s azbestem uznávají jako nemoci z povolání;
- AA. vzhledem k tomu, že hlavní překážkou léčby osob postižených nemocemi souvisejícími s azbestem je nedostatečné vykazování těchto nemocí;
- AB. vzhledem k tomu, že vnitrostátní programy zdravotního dohledu nad pracovníky vystavenými působení azbestu se v rámci EU velmi liší, zejména pokud jde o lékařský dohled po ukončení činnosti v dané profesi;
- AC. vzhledem k tomu, že expozice azbestu ohrožuje všechny obyvatele a je uznanou příčinou vzniku nemocí²;
- AD. vzhledem k tomu, že podle odhadů WHO se v EU ročně vyskytne 20 000–30 000 případů nemocí souvisejících s azbestem, přičemž dosud nebylo dosaženo maxima;

¹ Směrnice 92/57/EHS, příloha IV, část A Obecné minimální požadavky na pracoviště 14.1.2. „Pokud to okolnosti vyžadují (např. ► C1 nebezpečné látky ◀, vlhkost, špína), musí být zajištěno, aby byly v zařízeních pracovní oděvy uloženy odděleně od vlastního oblečení a osobních věcí pracovníků.“

² Parlamentní výbor došel v roce 1978 po 18měsíčním zkoumání k závěru, že azbest představuje „nebezpečí jak pro pracovníky v odvětvích používajících azbest, tak pro pracovníky, kteří jsou mu vystaveni v jiných situacích“ (Evropský parlament 1978).

- AE. vzhledem k tomu, že následkem velmi dlouhé doby latence a nedostatečných znalostí zdravotnického personálu se obětem často od poskytovatelů zdravotní péče nedostane včasné a náležité pomoci;
- AF. vzhledem k tomu, že Polsko je jediným členským státem, který přijal akční plán pro zemi bez azbestu;
- AG. vzhledem k tomu, že mnoho členských států omezuje inspekce práce a že zaváděním větší deregulace se zvyšují rizika spojená s azbestem;
- AH. vzhledem k tomu, že mnoho stavebních dělníků a uživatelů budov zůstává nechráněno vůči vysoké míře expozice azbestu;
- AI. vzhledem k tomu, že i po zákazu azbestu zůstávají v budovách miliony tun azbestu a nebyl vytvořen žádný rejstřík s údaji o tom, kde všude se azbest nachází a kolik je ho třeba odstranit;
- AJ. vzhledem k tomu, že jakýkoli nový legislativní návrh musí brát v úvahu stávající právní předpisy na národní a evropské úrovni a musí mu předcházet detailní studie o možných dopadech, stejně jako analýza jeho nákladů a přínosů;

Kontrola výskytu azbestu a jeho evidence

1. vyzývá EU, aby vypracovala, realizovala a podporovala model pro kontrolu výskytu azbestu a jeho evidenci v souladu s článkem 11 směrnice 2009/148/ES a požadovala po majitelích veřejných nebo obchodních budov, aby:
 - a. v budovách provedli kontroly výskytu materiálů s obsahem azbestu;
 - b. připravili plány na řízení rizik, jež tyto materiály představují;
 - c. zajistili, aby byly tyto informace dostupné pracovníkům, kteří mohou s těmito materiály přijít do styku;
 - d. došlo ke zvýšení efektivity povinných režimů kontroly v případě členských států, které již tyto režimy uplatňují;
2. naléhavě vyzývá EU, aby vytvořila vzory pro monitorování výskytu azbestu ve veřejných a soukromých budovách včetně bytových i nebytových domů, půdy, infrastruktury, logistiky a potrubí;
3. vyzývá EU, aby vypracovala vzory pro monitorování výskytu azbestových vláken ve vzduchu na pracovištích, v zastavěných oblastech a na skládkách a vláken přítomných v pitné vodě dodávané azbestocementovým potrubím;
4. naléhavě vyzývá EU, aby provedla posouzení dopadu a analýzu nákladů a přínosů možného vypracování akčních plánů pro bezpečné odstranění azbestu z veřejných budov a budov poskytujících služby, které musí být pravidelně přístupné veřejnosti, do roku 2028 a aby poskytla informace a pokyny, které přimějí majitele soukromých domů, aby si nechali účinně zkontrolovat své domy na přítomnost materiálů obsahujících azbest

a posoudit jejich rizika, stejně jako tomu je v Polsku; v případě komplexních vnitrostátních akčních plánů na odstranění azbestu by měli daná opatření koordinovat příslušní ministři a odpovědné orgány daného členského státu by měly kontrolovat dodržování místních plánů na odstranění azbestu;

5. naléhavě vyzývá Komisi, aby otázku azbestu začlenila do dalších politik, např. politiky EU v oblasti energetické účinnosti a odpadů;
6. navrhuje, aby strategie renovace budov, jejímž cílem je zvýšit jejich energetickou účinnost, byla spojena s postupným odstraňováním veškerého azbestu;
7. naléhavě vyzývá Komisi, aby členským státům doporučila vytvoření veřejných rejstříků azbestu, které by pracovníkům a zaměstnavatelům sloužily jako zdroj důležitých informací o rizicích spojených s azbestem ještě před zahájením prací na opravách a doplnily by stávající požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví, které vyplývají z právních předpisů EU;
8. naléhavě vyzývá Komisi, aby ve spolupráci s členskými státy zajistila účinné a ničím nerušené provádění evropských právních předpisů týkajících se azbestu a aby posílila úřední kontroly;
9. vyzývá Komisi, aby s ohledem na nedostatek informací týkajících se azbestu pro zaměstnavatele i zaměstnance spolupracovala s členskými státy a příslušnými zúčastněnými stranami, včetně sociálních partnerů, na vytváření a rozvoji služeb poskytujících poradenství a průběžné informace;
10. vyzývá Komisi, aby ve spolupráci s vnitrostátními orgány poskytovala potřebnou podporu s cílem zajistit ochranu všech zaměstnanců v EU, vzhledem k tomu, že malé a střední podniky, které zaměstnávají většinu evropské pracovní síly, jsou obzvláště vystaveny potížím při provádění hygienických a bezpečnostních předpisů;
11. naléhavě vyzývá členské státy, aby řádně prováděly a dodržovaly požadavky směrnice 2009/148/ES a aby zajistily, že odpovědné orgány členských států budou řádně informovány o plánovaných pracích s materiály obsahujícími azbest;
12. žádá generální tajemníky orgánů a institucí EU, aby zajistili, že bude k dispozici úplný rejstřík výskytu materiálů obsahujících azbest v budovách v EU, jenž by měl být přístupný veřejnosti; vyzývá orgány EU, aby šly příkladem a vytvořily veřejné rejstříky výskytu azbestu;
13. naléhavě vyzývá EU, aby stanovila povinnost rozlišovat mezi drolivým a nedrolivým azbestem;
14. vyzývá Komisi, aby podporovala zřizování středisek pro zpracování a inertizaci odpadu obsahujícího azbest po celé EU a současně aby postupně utlumovala dodávky tohoto odpadu na skládky;

Zajištění kvalifikace a odborné přípravy

15. žádá Komisi, aby ve spolupráci s členskými státy vytvořila pracovní skupinu, která stanoví minimální kvalifikační požadavky týkající se azbestu pro stavební inženýry, architekty a zaměstnance registrovaných podniků provádějících odstraňování azbestu a kvalifikační požadavky týkající se azbestu pro odborné školení ostatních pracovníků, kteří mohou být vystaveni působení azbestu, jako jsou například zaměstnanci loďařského průmyslu nebo zemědělci, s důrazem na osoby, které se zabývají odstraňováním azbestu v terénu, a to posílením jejich odborného školení, ochranných prostředků a zpřísněním kontrol jejich činnosti prováděných příslušnými orgány členských států;
16. vyzývá EU, aby společně se sociálními partnery a jinými zainteresovanými stranami vypracovala programy a osvětové činnosti týkající se rizik spojených s azbestem a potřeby vhodného školení všech zaměstnanců, kteří mohou přijít do styku s materiály obsahujícími azbest, podle čl. 14 odst. 1 směrnice 2009/148/ES a aby zlepšila informace o stávajících právních předpisech týkajících se azbestu a poskytovala praktické rady o tom, jak tyto předpisy dodržet;
17. zdůrazňuje, že odborné školení pro všechny, kdo se podílejí na práci, která může zahrnovat (nebo zahrnuje) nakládání s azbestem (zaměstnavatelé, dohlížečící orgány a pracovníci), by se mělo týkat vlastností azbestu a jeho účinků na zdraví, včetně synergického účinku kouření; typů materiálů nebo výrobků, které mohou obsahovat azbest, a kde se mohou vyskytovat; toho, jak stav materiálu nebo výrobků ovlivňuje snadnost uvolňování vláken, a jak postupovat, pokud se tyto osoby setkají s materiály, u nichž existuje podezření na obsah azbestu;
18. žádá Komisi, aby ve spolupráci s členskými státy předložila návrh zvláštní směrnice obsahující minimální požadavky na odbornou přípravu stavebních dělníků a pracovníků údržby včetně manažerů a stavebních profesí, v jejichž rámci přijdou pracovníci do styku s azbestem jen výjimečně, stejně jako zaměstnanců na skládkách, které likvidují odpady obsahující azbest, nebo ve střediscích specializujících se na zpracování, bezpečné odstranění a likvidaci azbestového odpadu, a také aby spolupracovala se sociálními partnery a dalšími zúčastněnými stranami a podporovala je při zlepšování provádění čl. 14 odst. 2 směrnice 2009/148/ES prostřednictvím zvyšování povědomí o potřebě náležitého odborného školení a při vypracovávání potřebných informací a materiálů za tímto účelem; takovéto odborné školení musí být poskytováno v pravidelných intervalech a musí být pro pracovníky bezplatné;
19. žádá EU, aby prostřednictvím SLIC a vnitrostátních inspektorátů práce zajistila, že inspektoři práce budou vyškoleni v problematice materiálů obsahujících azbest a že inspektoři práce v terénu obdrží odpovídající ochranné pomůcky;
20. vyzývá členské státy, aby zajistily, že pracovní lékaři budou řádně vyškoleni v problematice azbestu a budou tudíž schopni poskytnout pracovníkům pod svým dohledem potřebné informace;

Vypracování programů odstranění azbestu

21. vybízí EU, aby spolupracovala se sociálními partnery a dalšími zúčastněnými stranami na

evropské, vnitrostátní a regionální úrovni při vypracování a sdílení akčních plánů nakládání s azbestem a jeho odstraňování; tyto plány by měly zahrnovat: návrhy právních předpisů; vzdělávání a poskytování informací, školení státních zaměstnanců, vnitrostátní a mezinárodní odbornou přípravu, programy s cílem financovat odstraňování azbestu; osvětovou činnost týkající se odstraňování azbestu a produktů obsahujících azbest (a to i během jeho odstraňování z budov), veřejné infrastruktury a areálů bývalých továren na azbest; čištění areálů, budování zařízení na likvidaci azbestu a sutě obsahující azbest; sledování účinnosti stávajících právních požadavků; hodnocení expozice zaměstnanců, kteří jsou ohroženi; a ochranu zdraví;

22. vyzývá členské státy, aby pokročily s postupným odstraňováním azbestu v co nejkratším časovém horizontu;
23. zdůrazňuje, že je nezbytné vypracovat bezpečné pracovní postupy včetně správného používání osobních ochranných prostředků pro pracovníky, kteří mohou pracovat v blízkosti materiálů obsahujících azbest;
24. vyzývá Komisi, aby provedla výzkum s cílem přezkoumat stávající mezní hodnoty povoleného množství azbestových vláken, přičemž jakékoliv případné snížení této hodnoty a konkrétní stanovená výše musí vycházet ze solidních vědeckých důkazů;
25. naléhavě vyzývá EU, aby nahradila metodu optické mikroskopie s fázovým kontrastem (PCOM) metodou transmisní elektronové mikroskopie (ATEM), která je přesnější a umožňuje lepší detekci tenkých částic;
26. žádá EU, aby stanovila plán, jak dosáhnout pracovišť a životního prostředí bez azbestu, jenž bude vycházet ze zásad stanovených WHO¹;
27. žádá EU, aby prostřednictvím SLIC a vnitrostátních inspektorátů práce zajistila, že bude v plné míře vymáháno dodržování evropských a vnitrostátní předpisů týkajících se azbestu;
28. žádá Komisi, aby do připravované strategie Společenství v oblasti bezpečnosti a zdraví na období 2014–2020 zahrнула koordinovanou strategii týkající se azbestu a poskytla Evropské agentuře pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci účinné nástroje, které jí umožní zlepšit shromažďování a šíření technických, vědeckých a ekonomických informací v členských státech, a usnadnila vypracování a provádění vnitrostátních politik zaměřených na ochranu bezpečnosti a zdraví pracovníků;
29. vyzývá Komisi, aby posoudila pokrok dosažený ve vývoji membrán neobsahujících chrysotil, používaných v zařízeních pro elektrolýzu, v souladu s nařízením REACH, přílohou XVII, částí 6, a aby zajistila nahrazení před uplynutím desetiletého období platnosti výjimek dohodnutého v roce 2009;

¹ WHO – „Global Health Risks: Mortality and burden of disease attributable to selected major risks“ (Celosvětová zdravotní rizika: úmrtnost a výskyt nemocí, které lze připsat vybraným významným rizikům) – http://www.who.int/healthinfo/global_burden_disease/GlobalHealthRisks_report_full.pdf a http://www.who.int/ipcs/assessment/public_health/asbestos/en/

30. vyzývá EU, aby posílila předběžné hodnocení výrobků nahrazujících azbest;
31. vyzývá Komisi, aby podpořila výzkumnou a asanační činnost zaměřenou na to, aby se zabránilo opětovnému uvolňování jednotlivých azbestových vláken a došlo ke zničení vláknité krystalové mřížky azbestu;
32. konstatuje, že pokud jde o zacházení s azbestovým odpadem, je nutné také přijmout opatření – se souhlasem dotčených obyvatel – na podporu výzkumu a technologií používajících ekologicky bezpečné alternativy a zajištění postupů, jako je inertizace odpadu obsahujícího azbest, aby se deaktivovala aktivní azbestová vlákna a přeměnila se v materiály, které neohrožují veřejné zdraví;
33. vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily kontroly potřebné k tomu, aby přiměly všechny dotčené zúčastněné strany, zejména ty, které jsou zapojeny do nakládání s odpady obsahujícími azbest na skládkách, k dodržování veškerých ustanovení o ochraně zdraví, jak vyžaduje směrnice 2009/148/ES, a aby zajistily, aby byl veškerý odpad s obsahem azbestu, nezávisle na množství azbestových vláken, označen za nebezpečný v souladu s aktualizovaným rozhodnutím 2000/532/ES; zdůrazňuje, že takovýto odpad musí být uložen pouze na zvláštních skládkách pro nebezpečný odpad, jak stanoví směrnice 1999/31/ES, nebo, pokud je to povoleno, zpracován ve zvláštních vyzkoušených a bezpečných zařízeních na zpracování a inertizaci odpadu, a dotčené obyvatelstvo o tom musí být informováno;

Uznání nemocí souvisejících s azbestem

34. uznává, že dvě doporučení o nemocech z povolání nevedla k harmonizaci vnitrostátních standardů a postupů identifikace, oznamování a uznávání nemocí souvisejících s azbestem a poskytování odškodnění v případě těchto onemocnění, a že se tudíž vnitrostátní systémy stále velmi liší;
35. naléhavě vyzývá Komisi, aby pozměnila doporučení 2003/670/ES tak, aby zohlednilo pokrok v lékařském výzkumu a zahrnulo rakovinu hrtanu a vaječníků mezi nemoci související s azbestem;
36. vyjadřuje politování nad nedostatkem informací od několika členských států, který brání spolehlivým předpovědím úmrtnosti na mezoteliom v Evropě, přičemž podle Světové zdravotnické organizace je jen v Evropské unii každoročně zaznamenáno mezi 20 000 a 30 000 případů onemocnění spojených s azbestem a očekává se, že do roku 2030 zemře v EU na mezoteliom více než 300 000 občanů; v tomto kontextu příkládá velký význam informování a školení občanů a výměně osvědčených postupů mezi členskými státy, pokud jde o diagnózu nemocí spojených s azbestem;
37. zdůrazňuje, že všechny druhy onemocnění souvisejících s azbestem, jako jsou rakovina plic a plicní mezoteliom, jež jsou způsobeny inhalací azbestových vláken, která jsou tak tenká, že se dostanou až do alveolů, a tak dlouhá, že přesahují velikost makrofágů, a také různé druhy rakoviny způsobené nejen inhalací vláken ze vzduchu, ale také požíváním vody obsahující tato vlákna z azbestových potrubí, byly uznány jako nebezpečné pro lidské zdraví a mohou se projevit až po několika desetiletích, v některých případech i po čtyřiceti letech;

38. naléhavě vyzývá členské státy, aby zajistily, že veškeré případy azbestózy, mezoteliomu a souvisejících onemocnění budou registrovány prostřednictvím systematického sběru údajů o nemocech z povolání a jiných nemocech způsobených azbestem, aby kategorizovaly a oficiálně registrovaly pleurální plaky coby nemoc spojenou s azbestem a aby za pomoci k tomu určených sledovacích středisek poskytly spolehlivé údaje o tom, kde se azbest vyskytuje; zdůrazňuje, že tento registr a mapa na úrovni EU by měly zahrnovat přesné umístění veřejných a soukromých prostor obsahujících azbest a poskytovat jasné údaje o skládkách azbestového odpadu, aby nedocházelo k nevědomé manipulaci s těmito materiály uloženými do země a přispělo se k prevenci a nápravným opatřením;
39. vyzývá Komisi a členské státy, aby provedly kvantitativní a kvalitativní výzkumnou studii zabývající se psychologickými dopady, které lze na klinické úrovni zjistit v komunitách EU a které jsou způsobeny chorobami, jež lze přičítat pouze působení azbestu¹;
40. vyzývá pojišťovny a subjekty poskytující odškodnění, aby přijaly společný přístup, pokud jde o uznávání nemocí z povolání souvisejících s azbestem a odškodňování v případě těchto onemocnění;
41. požaduje zjednodušení a usnadnění postupů uznávání;
42. vyzývá Komisi, aby urychleně předložila návrh na změnu směrnice 2004/37/ES o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí karcinogenům a mutagenům při práci, která zajistí ochranu a bezpečnost zdraví pracovníků vystavených riziku expozice karcinogenům, a to díky podpoře a výměně osvědčených postupů v oblasti prevence a diagnostiky;
43. žádá EU, aby zajistila, že všechny nemoci související s azbestem, včetně pleurálních plaků, budou uznány jako nemoci z povolání;
44. uznává, že v důsledku dlouhé doby latence nejsou oběti působení azbestu často schopny doložit příčinnou souvislost své nemoci s expozicí azbestu při práci;
45. žádá členské státy, aby důkazní břemeno nepřenášely na oběti onemocnění souvisejících s azbestem, ale aby stanovily širší práva na nárok na odškodnění, jak navrhuje doporučení Komise 2003/670/ES²;
46. žádá EU, aby členským státům doporučila postupy, které zajistí, že všechny případy nemocí z povolání souvisejících s azbestem budou identifikovány, budou vykazovány příslušným orgánům a budou přezkoumány odborníky;
47. požaduje stíhání a trestání pachatelů, a proto vyzývá k tomu, aby byly nalezeny a odstraněny veškeré překážky, jež těmto postihům brání a které mohou být součástí vnitrostátního trestního práva;

¹ S případy mezoteliomu se oběti i jejich rodiny vyrovnávají velmi těžce, a to nejen z psychologického hlediska. Podle výzkumu, který provedla Turínská univerzita (profesorka A. Granieriová) ve městě Casale Monferrato, vykazují osoby postižené mezoteliomem a jejich rodinní příslušníci nejrůznější psychologické symptomy, které odpovídají vědecky akceptované definici posttraumatické stresové poruchy.

² Úř. věst. L 238, 25.9.2003, s. 28.

48. žádá Komisi, aby šířila osvědčené postupy týkající se vnitrostátních pokynů a metod pro vnitrostátní postupy uznávání nemocí souvisejících s azbestem;
49. žádá Komisi, aby podpořila výměnu osvědčených postupů školení zdravotnického personálu v oblasti diagnostikování nemocí souvisejících s azbestem;
50. vyzývá příslušné agentury EU, aby za pomoci nezávislých lékařských a technických odborníků vymezily nezbytný vědecký důkaz, že určité pracovní podmínky způsobily nemoc související s azbestem;

Podpora skupinám sdružujícím oběti azbestu

51. vyzývá Komisi, aby podporovala konference, které poskytují profesionální poradenství skupinám sdružujícím oběti azbestu a které poskytují podporu jejich členům;
52. vyzývá Komisi, aby podporovala evropskou síť obětí azbestu;

Strategie pro dosažení celosvětového zákazu azbestu

53. zdůrazňuje, že bez ohledu na zdroj azbestu, kterému byly dané osoby vystaveny, nebo na jejich zaměstnanecký status mají všechny oběti azbestu v EU a jejich příbuzní právo na urychleně poskytnuté příslušné lékařské ošetření a odpovídající finanční podporu z vnitrostátního zdravotního systému;
54. vyzývá EU, aby společně s mezinárodními organizacemi razila cestu pro zavedení nástrojů, které umožní trh s azbestem označit za obchod s toxickými látkami;
55. v obecnější rovině žádá, aby vnitrostátní právní předpisy zohlednily pojem zdraví a bezpečnosti zaměstnanců a aby tento pojem pro zaměstnavatele znamenal povinnost jednat, s ohledem na rámcovou směrnici 89/931/ES;
56. vyzývá EU, aby svojí hlavní prioritou učinila zařazení chrysotilu do seznamu látek v příloze III Rotterdamské úmluvy;
57. žádá EU, aby na fórech, na nichž se projednávají obchodní dohody, především ve WTO, jednala o otázce nepřijatelného vyvážení azbestu do rozvojových zemí a aby vyvíjela diplomatický a finanční tlak na země, které vyváží azbest, aby ukončily činnost odvětví těžby azbestu a skončily s nezákonnou a neetickou praxí vývozu vyřazených lodí obsahujících azbest;
58. vyzývá EU, aby ve spolupráci se Světovou zdravotnickou organizací, třetími zeměmi a dalšími mezinárodními orgány podporovala celosvětově vysokou úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti, například pojmenováním problémů spojených s azbestem a podporou řešení vedoucích k ochraně zdraví;
59. vyzývá EU, aby rozvíjela a podporovala vývoz neazbestových technologií a poznatků o azbestu do rozvojových zemí;
60. odsuzuje evropské finanční investice do celosvětových průmyslových odvětví zpracovávajících azbest;

61. vyzývá Komisi, aby zajistila, že plavidla převážející azbest jako tranzitní náklad nebudou moci zajižďet do doků ani využívat přístavní zařízení v rámci EU nebo zde své zboží dočasně uskladňovat;
62. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.

10. 1. 2013

STANOVISKO VÝBORU PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, VEŘEJNÉ ZDRAVÍ A BEZPEČNOST POTRAVIN

pro Výbor pro zaměstnanost a sociální věci

k ohrožení zdraví při práci v souvislosti s azbestem a výhledům na odstranění veškerého
použitého azbestu
(2012/2065(INI))

Navrhovatelka: Sabine Wils

NÁVRHY

Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin vyzývá Výbor pro zaměstnanost a sociální věci jako věcně příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

1. vyjadřuje politování nad nedostatkem informací od několika členských států, který brání spolehlivým předpovědím úmrtnosti na mezoteliom v Evropě, přičemž podle Světové zdravotnické organizace je jen v Evropské unii každoročně zaznamenáno mezi 20 000 a 30 000 případů onemocnění spojených s azbestem a očekává se, že do roku 2030 zemře v EU na mezoteliom více než 300 000 občanů; v tomto kontextu příkládá velký význam informování a školení občanů a výměně osvědčených postupů mezi členskými státy, pokud jde o diagnózu nemocí spojených s azbestem;
2. zdůrazňuje, že všechny druhy onemocnění souvisejících s azbestem, jako jsou rakovina plic a plicní mezoteliom, jež jsou způsobeny inhalací azbestových vláken ze vzduchu, která jsou tak tenká, že se dostanou až do alveolů, a tak dlouhá, že přesahují velikost makrofágů, a také různé druhy rakoviny způsobené nejen inhalací vláken ze vzduchu, ale také požíváním vody obsahující tato vlákna z azbestových potrubí, byly uznány jako nebezpečné pro lidské zdraví a mohou se projevit až po několika desetiletích, v některých případech i po čtyřiceti letech;
3. vítá rozsudek italského soudu vynesený dne 13. února 2012 v Turíně ohledně smrtelných účinků azbestu, který potvrdil odpovědnost bývalého majitele a bývalého ředitele italské pobočky společnosti Eternit za přibližně 3 000 úmrtí souvisejících s azbestem a nařídil jim zaplatit odškodnění obětem a jejich příbuzným a sdružením občanské společnosti;

4. poukazuje na to, že azbest se stále nachází v mnoha povrchových dolech na azbest, nezajištěných skládkách, vodovodních potrubích, ztroskotaných lodích blízko pobřeží a na lodích, ve veřejných a soukromých budovách (zejména ve střeších, podlahách, linoleu a vinylazbestových krytinách), ve vlacích, bunkrech, tunelech a chodbách, v některých druzích šterku používaného u železničních svršků a také v rámci demoličních prací a při nakládání s odpady, které může vést k uvolňování vláken do prostředí; poukazuje na to, že přesné umístění takového azbestu je často neznámé, a v důsledku toho může představovat zdravotní riziko nejen pro pracovníky, kteří jsou mu vystaveni, ale i pro širokou veřejnost; poznamenává v této souvislosti, že přidělování finančních prostředků na prevenci a léčbu by mohlo vést k ekologické obnově nebezpečných lokalit a ke snížení nákladů na zdravotnictví a zároveň k vytvoření pracovních míst;
5. vyzývá Komisi, aby podpořila výzkumnou a asanační činnost zaměřenou na to, aby se zabránilo opětovnému uvolňování jednotlivých azbestových vláken a došlo ke zničení vláknité krystalové mřížky azbestu;
6. vítá iniciativy v některých regionech a členských státech, které se zaměřují na náhradu azbestu ve střeších stodol a vesnických stavení solárními panely, což bude mít dvojnásobnou výhodu; vyzývá Komisi a členské státy, aby tento postup v rámci unijní politiky rozvoje venkova dále rozvíjely;
7. naléhavě vyzývá členské státy, aby zajistily, že veškeré případy azbestózy, mezoteliomu a souvisejících onemocnění budou registrovány prostřednictvím systematického sběru údajů o nemocech z povolání a jiných nemocech způsobených azbestem, aby kategorizovaly a oficiálně registrovaly pleurální plaky coby nemoc spojenou s azbestem a aby za pomoci k tomu určených sledovacích středisek poskytly spolehlivé údaje o tom, kde se azbest vyskytuje; zdůrazňuje, že tento registr a mapa na úrovni EU by měly zahrnovat přesné umístění veřejných a soukromých prostor obsahujících azbest a poskytovat jasné údaje o skládkách azbestového odpadu, aby nedocházelo k nevědomé manipulaci s těmito materiály uloženými do země a přispělo se k prevenci a nápravným opatřením;
8. naléhavě vyzývá Komisi, aby vypracovala studii (zprávu), která by zaznamenala problémy spojené s používáním azbestu v každém členském státě, a aby určila cílová opatření tam, kde jsou nejvíce potřebná, např. bezpečné odstranění azbestu z veřejných budov, a zároveň uvedla, jaké prostředky budou k tomuto účelu zapotřebí;
9. zdůrazňuje, že bez ohledu na zdroj azbestu, kterému byly dané osoby vystaveny, nebo na jejich zaměstnanecký status mají všechny oběti azbestu v EU a jejich příbuzní právo na urychleně poskytnuté příslušné lékařské ošetření a odpovídající finanční podporu z vnitrostátního zdravotního systému;
10. uznává klíčovou roli, kterou sehrávají skupiny a sdružení obětí azbestu a jiná sdružení občanské společnosti, a doporučuje členským státům a EU, aby poskytly přiměřené finanční prostředky na podporu jejich činnosti a aby s nimi spolupracovaly na vytvoření komplexního plánu na odstranění veškerého zbývajících azbestu v Evropě; zdůrazňuje v této souvislosti význam poskytování informací veřejnosti a zvláštních školení zdravotnickým pracovníkům;

11. vyzývá Komisi a členské státy, aby provedly kvantitativní a kvalitativní výzkumnou studii zabývající se psychologickými dopady, které lze na klinické úrovni zjistit v komunitách EU a které jsou způsobeny chorobami, jež lze přičítat pouze působení azbestu¹;
12. vyzývá Komisi a členské státy, aby se zavázaly k roku 2023 navrhovanému odbory jako termín pro úplný zákaz azbestu v EU a ukončení platnosti veškerých výjimek pro membrány z chrysotilového azbestu, aby snížily hraniční hodnotu expozice pracovníků azbestovým vláknům, jak uvádí směrnice 2009/148/ES, tím, že posílí ustanovení o zajištění ochrany zdraví pracovníků a zajistí odpovídající úpravu všech dotčených veřejných soukromých prostor, včetně nezajištěných skládek, a aby v celé EU postupně přestaly využívat nezajištěné a nebezpečné prostory obsahující azbest;
13. konstatuje, že pokud jde o zacházení s azbestovým odpadem, je nutné také přijmout opatření – se souhlasem dotčených obyvatel – na podporu výzkumu a technologií používajících ekologicky bezpečné alternativy a zajištění postupů, jako je inertizace odpadu obsahujícího azbest, aby se deaktivovala aktivní azbestová vlákna a přeměnila se v materiály, které neohrožují veřejné zdraví;
14. vyzývá Komisi a členské státy, aby přehodnotily výjimky v případě chrysotilového azbestu, které jsou v současnosti uvedeny v příloze XVII nařízení REACH, a zajistily jejich nahrazení před uplynutím desetiletého období platnosti výjimek dohodnutého v roce 2009;
15. vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily kontroly potřebné k tomu, aby přiměly všechny dotčené zúčastněné strany, zejména ty, které jsou zapojeny do nakládání s odpady obsahujícími azbest na skládkách, k dodržování veškerých ustanovení o ochraně zdraví, jak vyžaduje směrnice 2009/148/ES, a aby zajistily, aby byl veškerý odpad s obsahem azbestu, nezávisle na množství azbestových vláken, označen za nebezpečný v souladu s aktualizovaným rozhodnutím 2000/532/ES; zdůrazňuje, že takovýto odpad musí být uložen pouze na zvláštních skládkách pro nebezpečný odpad, jak stanoví směrnice 1999/31/ES, nebo, pokud je to povoleno, zpracován ve zvláštních vyzkoušených a bezpečných zařízeních na zpracování a inertizaci odpadu, a dotčené obyvatelstvo je o tom informováno.

¹ S případy mezoteliomu se oběti i jejich rodiny vyrovnávají velmi těžce, a to nejen z psychologického hlediska. Podle výzkumu, který provedla Turínská univerzita (profesorka A. Granieriová) ve městě Casale Monferrato, vykazují osoby postižené mezoteliomem a jejich rodinní příslušníci nejrůznější psychologické symptomy, které odpovídají vědecky akceptované definici posttraumatické stresové poruchy.

VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	28.11.2012
Výsledek konečného hlasování	+: 49 -: 1 0: 0
Členové přítomní při konečném hlasování	Elena Oana Antonescu, Kriton Arsenis, Sophie Auconie, Pilar Ayuso, Paolo Bartolozzi, Sandrine Bélier, Sergio Berlato, Nessa Childers, Yves Cochet, Chris Davies, Anne Delvaux, Bas Eickhout, Edite Estrela, Elisabetta Gardini, Matthias Grootte, Françoise Grossetête, Satu Hassi, Jolanta Emilia Hibner, Dan Jørgensen, Karin Kadenbach, Christa Kläß, Eija-Riitta Korhola, Holger Kraemer, Jo Leinen, Peter Liese, Zofija Mazej Kukovič, Linda McAvan, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Antonyia Parvanova, Andres Perello Rodriguez, Mario Pirillo, Oreste Rossi, Richard Seeber, Theodoros Skylakakis, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Salvatore Tatarella, Thomas Ulmer, Åsa Westlund, Glenis Willmott, Sabine Wils
Náhradník(ci) přítomný(i) při konečném hlasování	Nikos Chrysogelos, Julie Girling, Georgios Koumoutsakos, Judith A. Merkies, Britta Reimers, Birgit Schnieber-Jastram, Alda Sousa, Rebecca Taylor, Marita Ulvskog, Andrea Zaroni

VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	24.1.2013
Výsledek konečného hlasování	+ : 40 - : 2 0 : 1
Členové přítomní při konečném hlasování	Edit Bauer, Heinz K. Becker, Jean-Luc Bennahmias, Phil Bennion, Pervenche Berès, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Cabrnoch, Alejandro Cercas, Minodora Cliveti, Marije Cornelissen, Emer Costello, Andrea Cozzolino, Frédéric Daerden, Sari Essayah, Richard Falbr, Marian Harkin, Roger Helmer, Nadja Hirsch, Stephen Hughes, Ádám Kósa, Jean Lambert, Patrick Le Hyaric, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Óry, Siiri Oviir, Konstantinos Poupakis, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu, Andrea Zaroni
Náhradník(ci) přítomný(i) při konečném hlasování	Georges Bach, Malika Benarab-Attou, Sergio Gutiérrez Prieto, Richard Howitt, Jan Kozłowski, Svetoslav Hristov Malinov, Paul Murphy, Ria Oomen-Ruijten, Gabriele Zimmer